

(א) [קדושין טז:] ונחית נד: (ג) [לעיל יד: ע"ז ט:]; (ג) [ג'ל ולא יאמרו ער], (ד) הרויות ד, ט) [מגינה יד:], (ו) ר"ה ו. עדיות פ"ו מ"ו, (ז) נדה עב:, (ח) [דברים כו, ט] ע"כ א": צפונגתא,

תבנית פשוטה של הגהות הנר"א

הגהות הנר"א [א] נב' זה הדין דין. נמחק דין שני:

תבנית פשוטה של מוסף רש"י

מוסף רש"י

בשלמא בית המקדש גבוה מא"י. דשמעת מינה דהא בל"י משמע קלא (קדושין טט.). דכתיב ועלית. מכל שעריך קרי עליה ומסת לביה המקדש, מלמד שביה המקדש היה גבוה מכל א"י (ובחים נד:) דכל גדליה חסם וכתיב ועלית הנהר כ"י ומכל צפונה. דהיינו צבל, ומלך הארצות אשר החמיתם שם וכתיב אשר העלה ה' את ישראל משעברים את השנה כל אדר. אם רלו ב"ד לאחר הפורים שהשנה לריכה להתעבר מעברין אותה (ר"ה ו.). שהיו אומרים עד הפורים. לפי שהיו חמיתם אומרים שאין מעברין א"י"ם מיישבו בדבר לפני הפורים, לכן הוקפו לעדות זו (שם.). עשירי. אין לו לרוף לזיבה, שאין מנטרף עמו אלף י"א דהו לכו מהי (נדה עב:). כתישעו. דפשעטא לן ציבה דבעי שימור אם ראתה זו, בעי דהא רחוי להציבה לזי ובה גמורה (שם). אף עשירי. אם המחלה לאחזת זו, בעי שימור. י"א כנגדו אפי"ג דלינה רחוייה לנא לזי ובה גמורה (שם).

גב' צופלא שבב"ד. צמומחה לב"ד למעוטי תלמיד: **ממד** זה **יועץ**. שנחלק בעיצור השנה הקרוי סוד ועלה כדמפרש לקמן: **וקן הוא אומר**. דגבי יועץ כתוב ממך: זו הלכה למשה מסיני. שאף עליה הוא נהרג: **למשפט זה הדין**. אם נחלק בדבר הלמד דין ג"ש גם הוא נהרג דלילו דין ממש כתיב להדיא בין דין לדין: **בין דם נדה דם לידה נו'**. שנחלקו בדם נדה או בדם לידה או בדם זיבה: **וזין נגע לנגע**. שנחלקו בנגעי אדם או בנגעי בגדים: **דברי ריבות**. ה"ל למכתב דבר ריב וכתיב דברי ריבות לרבות חמין וערכין והקדשות שהן צאין וחלים ע"י ליצור הפה: זו **השקאה טובה**. שהיא על ידי ריב שצניע וצין בעלה: **ועריפת העגלה**. שהלל נהרג ע"י מריצה: **וטהרת מזורע**. שאף נגעים ע"י ריב של לשון הרע על צאים: זה לקט שכתה **ופאה**. שהן לעניים שכתוב בהן **ואכלו צעעריך** (י). **וקמס מצית דין**. מדכתיב וקמת מכלל דביושצין עסקינן והיינו ב"ד שיושצין במקום הקבוע להם עד עת האוכל ושם צאין כל הצרכין לדין ולהוראה ככל עיר ועיר ואזהר רחמנא לב"ד של אותה העיר שהמחלוקת ביניהם לילך **וילשאל: מלמד שבים המקדש גבוה מא"י**. וקמת ועלית אל המקום ש"מ אין לך עיר צא"י שאין ירושלים גבוה ממנה: **וא"י גבוה מכל הארצות**. מנא דבצייתא קא מסיק למלתיה ולאו מהאי קרא ליקף ולקמן מפרש **מנן: אשר העלה וגו' מכל הארצות אשר הדחתים שם וישנו על אדמתם**.

ש"מ דלדמתם גבוה מכל הארצות דכתיב העלה: **מה להלן דבר שחייבים נו'**. כדילפינן בהוריות [ת.]: **תרנגול** לזי. להאי מתניתא דלעיל דקתני דמיקטיל אכל הני דחשיב בה הלכה וגזירה שוה וערכים והקדשות וכוליה הך דתנא בה דתימוקס כר"מ דאמר אין חייב אלף על דבר שזדונו כרת וכו': **דקסין הס העידו**. כלומר אי אפלוגתא (ש) דהנך תנאי פליגי וקן ממרא ורבנן: **הס העידו**. ר' יהושע ור' פפיס בנמס' עדיות: **שמעברין אם השנה כל אדר**. ואע"פ שלא נמלכו לעבר קודם הפורים וקראו את המגילה באדר הראשון ואחר כך ראו

שהשנה לריכה להתעבר ועברוה: שהיו אומרים נו'. לפיכך הוצרכו להעיד כן שהיו שאר חמיתם אומרים עד הפורים מעברין ושזב אין מעברין. וטעמא מפרש בנמס' ר"ה ה [י.] דמן הפורים התחילו לדרוש בהלכות הפסח דתניא שואלים בהלכות קודם לפסח ל' יום וכי מרחק להו לא ליימי לשלוחי ב"ד שכבר שמעו מן הדרשנים לעשות הפסח בסוף ל' וחתי לזלוזלי בחמתן: **דאי להאי גיסא**. אם אמרו ב"ד שבלכת הגוית שמעברים אחר הפורים מעוצרת כר' יהושע ור' פפיס והוא אמר אינה מעוצרת קא שרי חמתן בפסח: **ואי איפכא**. נמי שרי חמתן בפסח דזדונו כרת: **הלכות אחד עשר**. יום אחרון של י"א שבין נדה לנדה. קיימא לן [מדה עב:] י"א יום שבין נדה לנדה למשה מסיני משעברו ז' ימי הנדה אינה חוזרת להיות נדה עד שיעברו י"א יום לכל דמים שרואה בהם דם זיבה הם ואם ראתה בהם יום או יומים רלופים שומרת יום ג' ואם פסקה ולא ראתה זו טובלת זו ציום וטווריה ואם ראתה ג' ימים רלופים היא זיבה לקרצן ולטבילת מים חיים. ואפליגו רבי יוחנן ורשב"ל בהלכות יום האחרון: רבי יוחנן אמר הלכה אחת גאמרה זו ר"ל אמר שתי הלכות נאמרו זו ליתלק משלפניו והך פלוגתא בשלית מסכת נדה ואתמר בתרתי לישני וחד מיינייהו נקט הכא: **עשירי רבי יוחנן אמר הרי הוא כפשיעי**. מה הרואה בתשיעי לריכה להיות שומרת עשירי שהרי ראויה לזירוף ג' לזיבה ושמא תראה בעשירי הרי שנים ותחזור ותראה באחד עשר הרי ג' אף הרואה בעשירי לריכה להיות שומרת אחד עשר ואע"פ שעשירי אינו רחוי לזירוף ג' שאין שנים עשר מנטרף עמהם לזיבה דהיכא דלא ראתה ג' רלופין להיות זבה צהנך י"א יום הוי יום שנים עשר תחלת נדה והיינו דקאמר רבי יוחנן התם הלכתא י"א הלכה אחת גאמרה זו ליתלק משלפניו ומאי איהו דלא בעי שימור להיות שומרת שנים עשר נגדו דהא לא מימי זיבה הוא אצל שוה לשלפניו להיות שימור לראיית תשיעי: **ור"ל אמר עשירי לאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור**. שנים עשר שהרי אין השנים עשר מימי הזיבה אף עשירי לא בעי שימור להיות שומרת י"א דלא נאמרה שומרת יום נגד יום אלף בראייה לזירוף ג' הלכך לר"ל שתי הלכות נאמרו ציום אחד עשר ליתלק משאר ימים שלפניו אחת שאינו כריך שימור ואחת שאין נעשה שימור לראיית עשירי. ואי אפילווג וקן ממרא ורבנן בהלכות אחד עשר כדאפליגו ר"ל ורבי יוחנן הוי דבר שזדונו כרת על שומרת יום כנגד יום חייב כרת כדכתיב (ויקרא טו) כל ימי זב טומאתה וגו' ודרשנין [מדה עב.] ימי וכל ימי:

במופלא שבב"ד. מומחה למעוטי תלמיד ואין זה כשאר מופלא בכלל דוכמתן כדפרישית שלהי פרק קמא (דף טו:): **שבית המקדש גבוה**. לאו מכל א"י דאיכא עין עיטס דמידלי מיינה כדאמר באזיחו מקומן (ובחים דף נד:) **סבור**

«במופלא שבב"ד הכתוב מדבר י ממך זה יועץ וכן הוא אומר **יממך יצא חושב על ה' רעה יועץ בליעל דבר זו הלכה למשפט זה הדין בין דם לדם בין דם נדה דם לידה דם זיבה בין דין לדין בין דיני נפשות דיני ממונות דיני מכות בין נגע לנגע בין נגעי אדם נגעי בתים נגעי בגדים דברי אלו החרמים והערכין וההקדשות ריבות זו השקאת סומא ועריפת עגלה וטהרת מצורע בשעריך זו לקט שכחה ופאה וקמת מב"ד ועלית ^ומלמד שבית המקדש גבוה מא"י וא"י גבוה מכל הארצות אל המקום ^במלמד שהמקום גורם בשלמא בית המקדש גבוה מא"י דכתיב ועלית אלא א"י גבוה מכל הארצות מנא ליה דכתיב **לכן הנה ימים באים נאם ה' ^א (לא יאמר) חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את ורע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם וישבו על אדמתם תנו רבנן יקן ממרא אינו חייב אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת דברי ר"מ רבי יהודה אומר על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים ר"ש אומר אפילו דקרוק אחד מרדקוקי סופרים מאי טעמא דר"מ ^ט גמר דבר דבר כתיב הכא **יבי יפלא******

דבר למשפט וכתיב התם ^וונעלם דבר מעיני הקהל מה להלן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ור' יהודה ^ט על פי התורה אשר יורוך עד דאיכא תורה ויורוך ור"ש ^א אשר יגידו לך מן המקום שהוא אפילו כל דהו א"ל רב הונא בר חיננא לרבא תרגמא לי להא מתניתא אליבא דר"מ א"ל רבא לרב פוק תרגמא ליה כי יפלא במופלא שבב"ד הכתוב מדבר ממך זה יועץ ^ט שיוודע לעבר שנים ולקבוע חדשים ^ו כדתנן יהו העידו שמעברים את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים דאי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח ואי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח דבר זה הלכה זו הלכות אחד עשר דאיתמר ^ע עשירי ר' יוחנן אמר עשירי כתשיעי ור"ש בן לקיש אמר עשירי כאחד עשר רבי יוחנן אמר עשירי כתשיעי מה תשיעי בעי שימור ^א אף עשירי בעי שימור ר"ל אמר עשירי כאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור אף עשירי לא בעי שימור משפט זה הדין וא

פז.

במופלא שבב"ד. מומחה למעוטי תלמיד ואין זה כשאר מופלא בכלל דוכמתן כדפרישית שלהי פרק קמא (דף טו:): **שבית המקדש גבוה**. לאו מכל א"י דאיכא עין עיטס דמידלי מיינה כדאמר באזיחו מקומן (ובחים דף נד:) **סבור** למצנייה צעין עיטס דמידלי אי נמי כותלי צהמ"ק גבוה מעין עיטס שגובהן ק' אמה: **בלמד שהמקום גורם**. לאפוקי מלאן צבית פלגי והמרה עליהם כדאמרינן לעיל צפרק קמא (שם יד:): **דאי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח**. תימנה הא מ"ד עד הפורים מודה דאם עברוה אחר הפורים מעוצרת דדוקא צניסן הוא דאמר צפרק קמא (דף יב: ושם) זה ניסן ואין אחר ניסן אצל מאן דאמר עד הפורים מדרצנן צעלמא הוא דאסור כדמפרש צפרק קמא דר"ה (דף ו. ושם) מ"ט דמ"ד עד הפורים כיון דאמר מר שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום אחי לזלוזלי צחמתן וכיון דאם עברוה כ"ע מודו דמעוצרת לא קא שרי חמתן בפסח: **ורשב"ל אומר עשירי כאחד עשר**. וש"ת ולרשב"ל

אי אמר וקן ממרא כרבי יוחנן אמאי מייחייב הרי מחמיר הוא ואין כלן דבר שזדונו כרת וי"ל דמשכחת לה אי נגעה בכרך של תרומה וקידש זו את האשה דאי טמא הוא אין זו שוה פרוטה דלא חזי אלף להסקה ואינה מקודשת ואי טהור הוא יש זו שוה פרוטה דחזי ללכילה ומקודשת: **דין**

דבר למשפט וכתיב התם ^וונעלם דבר מעיני הקהל מה להלן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ור' יהודה ^ט על פי התורה אשר יורוך עד דאיכא תורה ויורוך ור"ש ^א אשר יגידו לך מן המקום שהוא אפילו כל דהו א"ל רב הונא בר חיננא לרבא תרגמא לי להא מתניתא אליבא דר"מ א"ל רבא לרב פוק תרגמא ליה כי יפלא במופלא שבב"ד הכתוב מדבר ממך זה יועץ ^ט שיוודע לעבר שנים ולקבוע חדשים ^ו כדתנן יהו העידו שמעברים את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים דאי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח ואי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח דבר זה הלכה זו הלכות אחד עשר דאיתמר ^ע עשירי ר' יוחנן אמר עשירי כתשיעי ור"ש בן לקיש אמר עשירי כאחד עשר רבי יוחנן אמר עשירי כתשיעי מה תשיעי בעי שימור ^א אף עשירי בעי שימור ר"ל אמר עשירי כאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור אף עשירי לא בעי שימור משפט זה הדין וא

דבר למשפט וכתיב התם ^וונעלם דבר מעיני הקהל מה להלן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ור' יהודה ^ט על פי התורה אשר יורוך עד דאיכא תורה ויורוך ור"ש ^א אשר יגידו לך מן המקום שהוא אפילו כל דהו א"ל רב הונא בר חיננא לרבא תרגמא לי להא מתניתא אליבא דר"מ א"ל רבא לרב פוק תרגמא ליה כי יפלא במופלא שבב"ד הכתוב מדבר ממך זה יועץ ^ט שיוודע לעבר שנים ולקבוע חדשים ^ו כדתנן יהו העידו שמעברים את השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים דאי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח ואי להאי גיסא קא שרי חמתן בפסח דבר זה הלכה זו הלכות אחד עשר דאיתמר ^ע עשירי ר' יוחנן אמר עשירי כתשיעי ור"ש בן לקיש אמר עשירי כאחד עשר רבי יוחנן אמר עשירי כתשיעי מה תשיעי בעי שימור ^א אף עשירי בעי שימור ר"ל אמר עשירי כאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור אף עשירי לא בעי שימור משפט זה הדין וא

עין משפט ונר מצוה

לח א מיי פ"ג מהלכות ממרים הלכה ה:
לכ ב מיי שם הלכה ו:
לג ג מיי שם הלכה ה ופ"ד שם הלכה א והלכה ב ועיי' שם הלכ:

בא ד מיי פ"ד מהל' קידוש החדש הלכה יג יד:

בב ה מיי פ"ה מהל' מטמא משכב ומוטב הלכה ח טור י"ד ס"ד קפג:

תבנית פשוטה של הגהות הנר"א

תורה אור השלם

1. כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבוב בשעריך וקמת ועלית אל המקום קא אשר יבחר יי אלהיך בו: דברים יז ה

2. ממך יצא חשב על יי רעה יועץ בליעל: נחום א יא

3. לכן הפה ימים באים נאם יי ולא יאמרו עוד היי אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים: כי אם חי יי אשר העלה ואשר הביא את ורע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם וישבו על אדמתם: ירמיהו כג ו-ח

4. ואם כל עדת ישראל ישנו ונעלם דבר מעיני יי שקול ונעשו אחת מקל מצות יי אשר לא תעשינה ואשמו: ויקרא ד יג

5. על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יצידו לך ימין ושמאל: דברים יז יא

6. ועשית על פי הדבר אשר יצידו לך מן המקום הזהא אשר יבחר יי ושמרת לעשות ככל אשר יורוך: דברים יז י